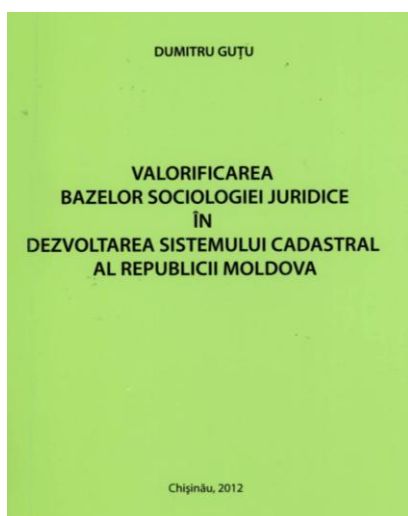

PROBLEME ACTUALE ALE SOCIOLOGIEI JURIDICE

Dumitru Guțu. *Valorificarea bazelor sociologiei juridice în dezvoltarea sistemului cadastral al Republicii Moldova:* Monografie, Chișinău: CEP USM, 2012. 242 p.

Dintotdeauna, sarcina științei este de a cerceta realitatea umană cât mai complex și multilateral. În condițiile actuale, știința demonstrează cu multe probe rolul civilizator al sociologiei juridice pentru domeniul dreptului pozitiv, pentru abilitatea normelor de drept.

În prezent tot mai mult se simte necesitatea de a caracteriza conținutul concret al normelor de drept și al instituțiilor, de a constata în ce măsură ele corespund aspirațiilor societății – probleme care nu pot fi rezolvate fără a se ține cont de aspectul sociologic în elaborarea actelor normative. Sociologia juridică lămurește în detalii legitățile funcționării sistemului juridic, deoarece, alături de filosofia dreptului, ea este una dintre direcțiile de bază ale teoriei generale a dreptului, având importanță pentru toate ramurile științei juridice.

Sociologia juridică se bazează pe faptul că dreptul se realizează în câmpul social și numai în acest context poate fi conceput.

A înțelege dreptul ca proces social înseamnă a cerceta mereu însemnătatea funcțională a normelor de drept: modalitatea de introducere a lor în viață, cum sunt ele aplicate, tălmăcite și implementate în structura instituțională a societății.

Una dintre principalele sarcini ale sociologiei juridice este de a arăta modalitatea de aplicare a normelor de drept de către organele de drept și grupurile particulare pentru reglarea și menținerea comportamentului odată cu formarea instituțiilor sociale. În cazul subiectului abordat în prezenta monografie avem formarea, instituirea cadastrului, care atinge toate sferele vieții sociale prin instituția de înregistrare a bunurilor imobile.

În domeniul sociologiei juridice tot mai mult se simte interacțiunea sociologiei și teoriei generale a dreptului. Cu cât mai mult se dezvoltă știința, acumulând cunoștințe pozitive, cu atât mai mare este valoarea problemelor teoretico-metodologice, trezind interesul firesc al cercetătorilor și al cadrelor didactice.

Dat fiind faptul că legăturile dintre sociologie și jurisprudență se adâncesc, putem vorbi despre sociologizarea științei dreptului sau chiar despre formarea în cadrul teoriei generale a dreptului a „jurisprudenței sociologice”. Dar, în Republica Moldova procesul este încă destul de departe (p.55).

Mult înseamnă cum înțelegem teoria generală a dreptului: în sens îngust, ca parte a jurisprudenței, caz în care problemele sociologice, filosofice, politologice ale dreptului rămân în afara ei, sau ca bază generală a dreptului.

Însă, dacă teoria generală a dreptului este concepută ca metateorie, care include toate cunoștințele teoretice despre drept, independent de profilul lor, apoi aici intră sociologia juridică, filosofia dreptului, politologia dreptului și teoria juridică a dreptului. Așa o concepeau marii savanți G.Șerșenevici, B.Kisteakowschi, C.Alexeev, D.Kerimov, N.Popa, S.Popescu ș.a.

Anume în acest fel înțelege domeniul de cercetare autorul monografiei Dumitru Guțu, elaborând bazele teoriei, metodologiei și metodele de investigație a fenomenelor juridice, inclusiv a celor sociojuridice pe exemplul sistemului cadastral. Cercetările s-au efectuat pe parcursul mai multor ani. Încă în 2004, lucrarea

Sociologia juridică. Îndrumar teoretic și practic, apărută la Chișinău, la editura „Știința”, elaborată în colaborare cu specialiști din România, la care D.Guțu este coautor, a trezit interes prin cercetările empirice fructuoase în domeniul cadastrului.

Crearea cadastrului trebuie să vizeze o armonie între așteptările cetățenilor și interesele statului și astfel apare necesitatea de a consolida siguranța în drepturile asupra bunurilor imobile, de a ocroti aceste drepturi asupra imobilelor, ceea ce va stimula eficacitatea producției și a investițiilor, de a asigura un sistem efectiv de informație în scopul funcționării pieței imobiliare, de a percepe adecvat impozitul pe bunul imobil, de a furniza informații veridice și juridic argumentate despre dreptul asupra imobilului pentru organele administrative, judecată, bănci.

Crearea și implementarea sistemului cadastral nu constituie un scop în sine. El deservește societatea în diverse domenii – de la impozitare până la dezvoltarea pieței imobiliare și amenajarea teritorială în sensul larg al cuvântului.

În mod tradițional, activitatea cadastrală presupune actualizarea informației textuale și grafice despre obiectele imobiliare, aceasta făcându-se de către organele de stat, deoarece procesul de evidență și descriere a obiectelor imobiliare se referă la drepturile de proprietate, fixând modificarea bunurilor imobile, inclusiv a hotarelor sectoarelor de pământ, suprafeței și amplasării lor. Asumarea răspunderii pentru ținerea cadastrului de către organele și organizațiile de stat permite aplicarea unor metode, tehnologii și standarde unice, asigurându-se astfel compatibilitatea tuturor datelor cadastrale, care este atât în interesul persoanelor private, posesorilor de drepturi patrimoniale, cât și al societății în ansamblu.

Concomitent, posesorii de drepturi patrimoniale obțin următoarele avantaje:

- se simplifică esențial procedura de efectuare a tranzacțiilor cu bunurile imobile (devine mai ieftină și mai sigură, ceea ce contribuie la impulsivitatea pieței imobiliare);
- este asigurată protecția dreptului de proprietate și a altor drepturi (ceea ce stimulează investițiile și dezvoltarea creditării bancare pe termen lung);
- se reduce numărul de litigii și acțiuni judiciare, ceea ce va conduce la îmbunătățirea relațiilor sociale și interpersonale.

La rândul său, ținerea de către stat a cadastrului se soldează cu o serie de momente pozitive și pentru societate în ansamblu:

- informația despre obiectele imobiliare devine fundamentul creării sistemelor cadastrale, acestea constituind surse eficiente de informație cu privire la drepturile de proprietate și alte drepturi, la condițiile de creditare, impozitare etc.;
- apare posibilitatea de a perfecționa sistemele de gestionare a bunurilor imobile grație faptului că informația despre obiectele imobiliare și posesorii lor contribuie esențial la eficientizarea sistemului de gestiune a obiectelor imobiliare, la planificarea și reglementarea dezvoltării teritoriilor și permite utilizarea mai rațională a pământului, se creează premise pentru exercitarea controlului asupra politicii funciare etc.

Anume cercetării acestui proces din perspectiva jurisprudenței și a sociologiei este consacrată monografia dlui Dumitru Guțu recenzată de noi.

Integritatea investigației de față se manifestă mai clar, dacă scoatem în evidență momentele principale ce și-au găsit desfășurare logică în textul lucrării. Rezultatele obținute în urma investigațiilor efectuate pot fi formulate prin următoarele enunțuri afirmative:

- formularea problemei privind valorificarea bazelor sociologiei juridice în dezvoltarea sistemului cadastral al Republica Moldova;
- caracterizarea generală a problemelor teoretice și metodologice ale sociologiei juridice și a evoluției lor, a problemelor privind metodologia cercetării sociologice și particularitățile cercetării empirice a fenomenelor juridice. În rezultat au fost stabilite principiile metodologice și cerințele față de cercetarea empirică sociologică;
- elaborarea bazelor metodologice, a metodicii și tehnicii de investigație sociologico-juridică a sistemului cadastral;
- caracterizarea generală a evoluției conceptului de sistem cadastral, precum și a evoluției procesului real de implementare a sistemului cadastral în comparație cu procesul similar din România;
- urmărirea tendințelor și fenomenelor legate de dezvoltarea sistemului cadastral;
- stabilirea nivelului de informare și conștientizare de către populație a necesității creării cadastrului bunurilor imobile, a necesității combaterii corupției în sistemul de înregistrare a bunurilor imobile, stabilirea

gradului de informare a diverselor categorii sociodemografice despre implementarea noului sistem de impozitare a bunurilor imobile bazat pe valoarea de piață și determinarea impactului social al sistemului cadastral asupra populației; argumentarea necesității utilizării informației cadastrale în diverse ramuri ale economiei naționale și de către organele de resort, analiza calității, veridicității și siguranței ei, ceea ce contribuie la îmbogățirea conținutului noțiunilor și categoriilor din domeniul teoriei generale a dreptului, servind ca punct de plecare pentru generalizări teoretico-practice;

- propuneri în vederea dezvoltării calitative în continuare a sistemului cadastral bazate pe rezultatele investigațiilor sociologico-juridice efectuate pe teren;
- generalizarea practicii administrației publice centrale și locale în domeniul creării cadastrului bunurilor imobile și înregistrării diferitelor tipuri de proprietăți în registrul bunurilor imobile;
- elaborarea propunerilor și recomandărilor vizând perfecționarea mecanismului de creare a sistemului cadastral în strânsă legătură cu perfecționarea cadrului legislativ al Republicii Moldova.

În **Introducere** se argumentează actualitatea și importanța cercetării, sunt specificate scopul și obiectivele acesteia, grație cărora investigația capătă orientare strict logică, se aduc raționamente privind aplicabilitatea practică a rezultatelor obținute.

În **Capitolul I Fundamente teoretico-metodologice ale cercetării cadastrului bunurilor imobile** este făcută o analiză interdisciplinară a investigațiilor de acest gen realizate în Republica Moldova și în alte țări. Sunt elucidate legislația, cadrul juridic pentru schimbarea formelor de proprietate. Pe bună dreptate se atenționează că dezacordul dintre înregistrarea bunurilor imobile și cadrul legislativ, în care se desfășoară relațiile de proprietate, este un moment negativ și că practica organelor de resort trebuie să se alimenteze din realizările acumulate în experiența mondială. Latura tehnică de înregistrare a proprietății imobiliare trebuie să fie în strânsă legătură cu latura juridică și cu aspirațiile de prosperare economică. În acest scop autorul înaintea propuneri ce vizează stabilirea direcțiilor de perspectivă în dezvoltarea socială.

În *paragraful 1.2* sunt concretizate problemele ce vor constitui subiectul cercetărilor ulterioare și se face o înregistrare referativă a investigațiilor savanților din Republica Moldova în concordanță cu Legea din 1998 privind Cadastrul bunurilor imobile. În acest sens se argumentează necesitatea studierii ample a acestui fenomen social din punctul de vedere al mai multor discipline – sociologiei, dreptului civil, teoriei generale a dreptului ș.a., astfel cercetările căpătând un aspect interdisciplinar.

În *paragraful 1.3* se pune problema organizării și dezvoltării investigațiilor științifice în vederea valorificării sociologiei juridice în studierea funcționării și perfecționării sistemului cadastral, care ajută la pătrunderea mai adâncă în esența fenomenelor sociojuridice. În acest paragraf este analizată problema ce vizează tehnologiile de aplicare a sociologiei juridice în cadrul cercetărilor speciale, cum ar fi sistemul cadastral. Sunt specificate formele politice și juridice care apar din necesitatea păstrării unei stări normative sociale, unele categorii care ne ajută la cunoașterea cadastrului ca sistem. Fenomenele de drept se dezvoltă numai într-un context social, de aceea pot fi cunoscute prin noțiuni generale sociologice. Se menționează că cadastralul, ajutând la perfectarea sistemului fiscal, necesită și un sistem informativ, care să elucideze situația bunului imobil, dar și drepturile asupra lui. Funcționarea dreptului, ordinea socială și normativă depinde în mare măsură de gradul de conștientizare a normelor juridice.

În *paragraful 1.4* este analizat sistemul cadastral și se pune problema reorganizării lui, care, conform afirmației autorului, a și fost reorganizat cu succes. Menționăm că propunerile autorului la baza cărora au stat rezultatele investigațiilor empirice efectuate pe teren, care au fost publicate și acceptate de organele de resort, au servit ca bază empirică la reorganizarea lui (*a se vedea p.72-75*).

Capitolul II Particularitățile istorico-teoretice de abordare a fenomenului juridic din perspectiva sociologiei este consacrat abordării fenomenului juridic în istoria sociologiei dreptului. Aici sunt puse în dezbatere principalele aspecte ale teoriilor lui E.Durkheim, M.Weber, R.Round ș.a. referitor la problemele de drept. De asemenea, sociologia dreptului este inclusă în lucrările autorilor români (D.Gusti, Școala monografică din București), care atenționează că, alături de sursa legislativă a dreptului, funcționează și dreptul cutumiar, „obicinuelnic” (p.82-120).

Autorul pune problema sociologiei juridice din perspectiva valorii ei de cunoaștere, aplicativă la fenomenele sociojuridice, arată domeniile științei juridice și ale sociologiei în delimitarea lor, pune în vizor statutul, obiectul și problematica sociologiei juridice, în baza cărora dă o definiție acestei științe. Sociologia juridică are mereu în vizorul său deosebirea dintre fenomenul juridic și fenomenul social, folosind metodele sale specifice de investigare în scopul rezolvării problemelor abordate.

Sociologia insistă asupra concretizării studiilor fenomenelor juridice prin cercetări empirice pe teren. În acest context, autorul dezvăluie particularitățile acestor investigații în dependență de metodele sociologice concrete folosite.

În **Capitolul III Aspecte teoretico-practice de aplicare a sociologiei juridice în determinarea și dezvoltarea sistemului cadastral** autorul menționează că în urma privatizării au apărut premise obiective pentru crearea noului sistem de înregistrare a bunurilor imobile, peste 98% din terenurile agricole fiind date în proprietate cetățenilor. Astfel, fiecare proprietar de pământ a primit pământ agricol împărțit, de regulă, în 3-4 parcele, iar în unele localități – în 15 sectoare și mai multe, numărul lor total ridicându-se la circa 3 mil. de bunuri imobile. Este evident că o astfel de structură excesiv parcelată a terenurilor agricole împiedică gestionarea lor eficientă. În scopul soluționării acestei probleme, autorul studiază experiența și bunele practici ale consolidării/optimizării terenurilor agricole bazate pe principiul participării voluntare.

Experiența acumulată constituie un instrument potrivit pentru a îmbunătăți situația privind utilizarea terenurilor agricole în zonele rurale, pentru a scoate în evidență aspectele negative ale legislației naționale și necesitatea perfecționării ei în sensul creării condițiilor optime pentru o dezvoltare rurală eficientă.

În urma implementării proiectelor-pilot de consolidare a terenurilor agricole în șase localități, realizate cu sprijinul financiar al Băncii Mondiale și al Agenției Suedeze pentru Dezvoltare (SIDA), au fost antrenați peste 6000 de proprietari, inclusiv 2908 dintre ei au contribuit la aceasta prin vânzarea-cumpărarea și schimbul sectoarelor ce le aparțin, ponderea lor fiind de 40 la sută. Realizarea proiectelor menționate a făcut posibilă reducerea numărului de proprietari de teren (parcele); prin urmare, s-a mărit proprietatea funciară deținută de un proprietar în parte, ceea ce va avea un impact pozitiv asupra dezvoltării social-economice și îmbunătățirii infrastructurii rurale.

Un rol aparte în lucrare se acordă corectării greșelilor din registrul bunurilor imobile, care reprezintă un mare obstacol pentru dezvoltarea pieței imobiliare și, implicit, pentru consolidarea terenurilor agricole.

În lucrare sunt formulate propuneri și sugestii referitoare la elaborarea strategiei de consolidare/optimizare a terenurilor agricole. Implementarea proiectelor-pilot în cele șase localități a dat rezultate bune, de aceea ar fi binevenită extinderea lor pe întreg teritoriul republicii.

Un studiu interdisciplinar, care a urmărit analiza sistemică a procesului de înregistrare a diferitelor tipuri de proprietăți, realizat în cadrul Primului Proiect de Cadastru cofinanțat de Banca Mondială, a fost materializat prin Programul de stat al înregistrării masive a bunurilor imobile. În cadrul lui au fost înregistrate peste 85% din numărul total de bunuri imobile din Republica Moldova, exceptând regiunea controlată de regimul separatist din partea stângă a Nistrului, precum și efectuată evaluarea lor bazată pe valoarea de piață a proprietăților. Conform datelor statistice ale Întreprinderii de Stat „Cadastru”, către 1 aprilie 2012 în registrul bunurilor imobile erau înregistrate circa 4,879 de bunuri imobile, ceea ce constituie 88,7% din numărul lor total (p.152).

În baza studiilor sociojuridice efectuate pe parcursul anilor 2002-2010, autorul a studiat, pentru prima dată în literatura științifică, aspectul social al creării și dezvoltării sistemului cadastral. Este vorba despre studierea mai multor aspecte, inclusiv a nivelului de informare și conștientizare de către populație a problemelor privind implementarea noului sistem de înregistrare și evaluare a bunurilor imobile, necesitatea reorganizării și optimizării funcționării sistemului cadastral, necesitatea combaterii corupției.

Tot aici este efectuată analiza pieței imobiliare în Republica Moldova, care este parte componentă a sistemului cadastral. În baza unui studiu interdisciplinar a fost efectuată analiza retrospectivă a dezvoltării pieței imobiliare în diferite regiuni ale republicii, inclusiv impactul scoaterii interdicțiilor de comercializare a terenurilor agricole către persoanele străine, analiza opiniei experților cu privire la vânzarea/cumpărarea terenurilor cu destinație agricolă persoanelor fizice și juridice străine (p.170-204).

Transformările social-economice care au loc în societatea contemporană sporesc cerințele înaintate față de organizațiile furnizoare de servicii. Evident, atunci când beneficiarii solicită informații cadastrale, ei sunt siguri că vor obține date veridice și în formatul dorit (digital sau pe suport de hârtie). Iată de ce informația furnizată utilizatorilor trebuie să fie actuală, datele geometrice să fie integrate în cele de descriere, nemaivorbind de veridicitatea datelor, care necesită a fi permanent actualizate. Deci, solicitările clienților pot fi satisfăcute numai utilizând tehnologii avansate, așa cum se face în toate țările dezvoltate. În acest context, prezintă interes rezultatele studiului efectuat privind utilizarea informației cadastrale, care este o direcție importantă a dezvoltării sistemului cadastral (*a se vedea* p.228-231).

Cele menționate ne permit să concluzionăm că elucidarea problemelor studiate ale elementelor structurale ale sistemului ar permite:

- înregistrarea tuturor bunurilor imobile și a drepturilor asupra lor în registrul bunurilor imobile și asigurarea securității lor; evaluarea corectă a bunurilor imobile și impozitarea lor în funcție de valoarea de piață; dezvoltarea pieței imobiliare; consolidarea/optimizarea terenurilor agricole; depistarea construcțiilor neautorizate;

- soluționarea litigiilor, ceea ce are un impact pozitiv asupra relațiilor sociale și interpersonale; utilizarea informației cadastrale în scopul dezvoltării social-economice a țării, inclusiv îmbunătățirea organizării teritoriului și a mediului de afaceri; dezvoltarea culturii juridice și cadastrale a populației.

Studierea experienței mondiale în domeniul cadastrului (cazul României) arată că, practic, în toate țările dezvoltate aceasta este o prerogativă a statului și responsabilitatea pentru înregistrarea imobilelor revine organizațiilor respective ale lui.

De regulă, statul stabilește modalitatea de evidență și descriere a obiectelor imobiliare, asigură planificarea și coordonarea lucrărilor, exercită controlul asupra activității cadastrale. Pentru îndeplinirea lucrărilor legate de utilizarea informației despre obiectele imobiliare multe țări antrenează serviciile sectorului privat.

Scopul strategic al Republicii Moldova este integrarea în Uniunea Europeană. Iată de ce este foarte importantă ajustarea sistemului cadastral din țara noastră la standardele europene și integrarea informațională a acestui sistem în cel din țările Uniunii Europene. Cu atât mai mult că și organizațiile cadastrale din aceste țări sunt interesate în crearea unui sistem cadastral unic pentru toate statele. Pentru aceasta, Republica Moldova trebuie să-și perfecționeze tehnicile și tehnologiile de ținare a cadastrului, să ridice calitatea datelor, să consolideze colaborarea dintre sectorul de stat și cel privat, să extindă domeniile de aplicare a informațiilor cadastrale etc., în vederea creării infrastructurii informaționale europene unice. Or, aceasta este o condiție primordială pentru gestionarea eficientă a bunurilor imobile din țările Uniunii Europene. Dar, pentru a facilita activitățile în domeniul respectiv, Republica Moldova trebuie să-și perfecționeze în permanență legislația cadastrală, să elimine obstacolele birocratice, corupția, să simplifice modul de înregistrare a bunurilor imobile și de transmitere a drepturilor patrimoniale, să îmbunătățească accesul la informația cadastrală, pentru ca, în ultimă instanță, să asigure o calitate ireproșabilă a datelor și informațiilor din cadastralul bunurilor imobile.

Analiza sociojuridică efectuată de autor a rezultatelor empirice confirmă necesitatea stringentă de elaborare a programelor educaționale și de informare sistemică a populației, a autorităților publice centrale și locale despre implementarea cadastrului bunurilor imobile. Impulsionarea pieței imobiliare va facilita dezvoltarea și extinderea ipotecii, va lărgi baza impozabilă și va spori acumulările la bugetele locale. Stratificarea proprietarilor după tipul bunurilor imobile gestionate va reduce implicit numărul de proprietari și proprietari din sectorul agricol, va asigura consolidarea terenurilor agricole, gestionarea mai eficientă a proprietăților imobiliare etc. Ca urmare, populația, autoritățile centrale și locale, participanții la piața imobiliară vor conștientiza necesitatea și avantajele, în primul rând social-economice, ale implementării cadastrului, iar aceasta va facilita susținerea și afirmarea relațiilor de piață în domeniul gestionării proprietăților imobiliare și, implicit, relansarea economiei țării. Realizarea acestor și altor acțiuni va impulsiona implementarea cadastrului în Republica Moldova, va conduce la sporirea asigurării de către stat a dreptului de proprietate, la dezvoltarea pieței imobiliare, relansarea economiei și la ridicarea nivelului de viață al populației. Pentru aceasta, însă, este necesar ca statul să coreleze mai judicios raportul dintre prețurile la serviciile cadastrale și salariile cetățenilor, mai ales ale celor din sfera bugetară, ale altor categorii defavorizate ale populației, astfel încât aceste servicii să fie mai accesibile.

Actualmente, implementarea cadastrului, circulația imobilelor etc. sunt dintre cele mai importante ramuri ale economiei țării, dar, cu părere de rău, mai puțin cunoscute cadrelor didactice, cercetătorilor științifici, instituțiilor non-guvernamentale, mass-media și, implicit, populației. Or, pentru a putea gestiona eficient bunurile imobile ce le aparțin proprietarii lor trebuie informați despre modalitățile de înstrăinare a proprietăților imobiliare, despre punerea în gaj a bunurilor pentru a putea lua un credit bancar, despre investirea în bunul imobil, organizarea unui management eficient în agricultură etc. Obiectivele menționate pot fi realizate prin organizarea întrunirilor, conferințelor de presă și elaborarea de materiale privind problemele implementării cadastrului în Republica Moldova, inclusiv prin executarea lucrărilor cadastrale, identificarea, înregistrarea și evaluarea bunurilor imobile, dezvoltarea pieței proprietăților imobiliare, consolidarea terenurilor agricole etc., utilizând rezultatele cercetărilor sociojuridice.

Un aport considerabil în acest sens îl poate avea sociologia juridică, prin intermediul căreia cerințele față de acest domeniu să fie ajustate la necesitățile zilei.

În lucrare este menționat ca implementarea cadastrului a fost asigurată de o puternică asistență tehnică, dar pentru dezvoltarea sistemului este foarte important să nu se producă stagnări.

Lucrarea, precum și concluziile formulate în ea, demonstrează buna cunoaștere a subiectului abordat. Pornind de la aceste premise, menționăm că autorul a reușit să efectueze o cercetare sistematică a temei, prezentând diverse opinii și puncte de vedere, exprimându-și totodată propria poziție.

Structura, planul monografiei, analiza rezultatelor investigațiilor sociojuridice efectuate pe teren și a datelor statistice (1999-2012), precum și sursele bibliografice demonstrează atitudinea serioasă a autorului față de lucrul științific.

Este necesar a sublinia că monografia este bazată pe o argumentare și formulare logică a subiectului abordat, existând o consecutivitate în dezvoltarea temei. Bineînțeles, prezenta lucrare se cere a fi continuată. Tema investigată este actuală, în special pentru cercetătorii din fostele republici ale URSS (Georgia, Kârgâzstan, Ucraina ș.a.), precum și din unele țări postcomuniste (România ș.a.), unde în prezent este în plină desfășurare, implementarea, cu suportul financiar al Băncii Mondiale, a noului sistem de înregistrare a bunurilor imobile și evaluarea lor conform valorii de piață în scopul impozitării.

Speram că autorul monografiei va continua cercetările legate de problemele sociojuridice ale sistemului cadastral din Republica Moldova.

În anexele la lucrare sunt expuse chestionarele sociologice ce au servit drept instrumentariu de studiere a opiniei publice în problema dată, precum și o serie de reprezentări schematice și tabele, care reflectă profunzimea analizei efectuate.

Prin această lucrare dl Dumitru Guțu a demonstrat că domeniul cadastrului – temă de mare amploare, cu mari valențe – aparține diverselor științe, inclusiv Teoriei generale a dreptului.

Subliniem îndeosebi faptul că recomandările și sugestiile propuse de autor sunt corecte, concise și au adrese precise.

Oleg BONTEA,

*doctor în drept, conferențiar universitar,
șeful Catedrei Drept, Universitatea Agrară de Stat din Moldova;*

Ștefan LUPAN,

*doctor în filosofie, conferențiar universitar, licențiat în drept,
consultant științific la Biblioteca Națională a Republicii Moldova.*